

Niedziela Palmowa, rozpoczynająca Wielki Tydzień

W Kościele katolickim Niedziela Palmowa otwiera Wielki Tydzień czas bezpośrednio poprzedzający Święta Wielkanocne. W czasie liturgii wspominany jest uroczysty wjazd Jezusa do Jerozolimy, poprzedzający jego mękę i śmierć na krzyżu.

"Witające go tłumy rzuciły na drogę płaszcze oraz gałązki, wołając: +Hosanna synowi Dawidowemu! Błogosławiony, który idzie w imieniu Pańskie, Hosanna na wysokościach!+" - wskazuje Ewangelia.

W czasie liturgii może być także wykorzystana antyfona "Hosanna lio David: Benedictus qui veni in nomine Domini. Rex Israel! Hosanna in excelsis".

Zgodnie z zaleceniem Kongregacji Kultu Bożego i Dyscypliny Sakramentów, w tym roku upamiętnienie wjazdu Jezusa do Jerozolimy powinno być obchodzone w budynku sakralnym. Ze względu na pandemię istnieje możliwość procesyjnego przejścia przez świątynię, ale jedynie z udziałem asysty. "Pokropienia palm należy dokonać w tradycyjnej formie z użyciem świeżej wody pobłogosławionej przed każdą liturgią" - wskazano.

Sama nazwa Niedzieli Palmowej pochodzi od wprowadzonego w XI w. zwyczaju święcenia palm. Liturgia Godzin wspomina, że "w Jerozolimie już w IV w. patriarcha dosiadał oślicy i otoczony radującymi się tłumami wjeżdżał na niej z Góry Oliwnej do miasta. Zwyczaj ten wszedł do powszechnej praktyki na Zachodzie w wieku V i VI. Natomiast poświęcanie palm wprowadzono do liturgii dopiero w wieku XI". "Do reformy z 1955 r. istniał zwyczaj, że celebrans wychodził w Niedzielę Palmową przed kościół, a bramę świątyni zamykano. Kapłan uderzał w nią krzyżem trzykrotnie, wtedy dopiero brama otwierała się i kapłan z uczestnikami procesji wstępował do kościoła, aby odprawić mszę św. Symbol ten miał przypominać wiernym, że zamknięte niebo zostało nam otworzone dzięki zasłudze krzyżowej śmierci Chrystusa" - czytamy w brewiarzu. W Niedzielę Palmową w czasie liturgii kapłan ma czerwone szaty, co ma zwrócić uwagę, że Chrystus wkracza do Jerozolimy, jako Król i Pan, odbierając spontaniczny hołd od jej mieszkańców. "Godność królewską Chrystusa akcentują antyfony i pieśni, które śpiewa się w czasie rozdawania palm i procesji" - zwraca uwagę Liturgia Godzin (brewiarz).

Zwyczaj święcenia palm pojawił się w XI wieku Zgodnie z tradycją przechowywane są przez cały rok. Powstałym z ich spalenia popiołem posypywane są głowy wiernych w Środę Popielcową. W Polsce palmy robione są z gałęzi wierzbowych z baziami i z liści bukszpanu lub borówek. W niektórych regionach przygotowywane są także z suszonych kwiatów. Na Kurpiach np. palmy sięgają nawet 2-3 metrów wielkości i są przystrojone w sztuczne kwiaty. Palmy wkładano w domach za krzyże i obrazy, by "strzegły domu od nieszczęść i zapewniały błogosławieństwo Boże", oraz na polach, wierząc, że zapewnią obte plony We Włoszech i w Hiszpanii w Wielkim Tygodniu istnieje tradycja urządzania się przez 7 dni procesji pasyjnych. Przy świetle świec i biciu dzwonów idzie długi pochód z niezliczonymi wizerunkami Chrystusa, Matki Bożej i świętych. W Polsce w Niedzielę Palmową pasyjne misteria ludowe odbywają się w każdy Wielki Tydzień w Kalwarii Zebrzydowskiej. Widowisko o charakterze misterii paschalnych wystawiane jest także na poznańskiej Cytadeli. W latach 1986-2020 w Niedzielę Palmową obchodzony był Światowy Dzień Młodzieży na poziomie diecezjalnym. Od roku 2021 roku zgodnie z decyzją papieża Franciszka został on przesunięty na kończącą rok liturgiczny w Kościele - uroczystość Chrystusa Króla Wszechświata.

Inf.PAP. Magdalena Gronek